

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO W KLASIE VI

*Opracowano na podstawie Programu nauczania „Słowa z uśmiechem” wydawnictwa WSiP
w klasie szóstej*

OCENA CELUJĄCY

Ocenę celujący otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę bardzo dobry i ponadto:

- przygotowanie się do konkursów , np. recytatorskiego, ortograficznego, krasomówczego itp.
- twórczo i samodzielnie rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania,
- jego wypowiedzi ustne i pisemne są bezbłędne i cechują się dojrzałością myślenia,
- samodzielna praca dodatkowa i/lub
- aktywny udział w obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych.

OCENA BARDZO DOBRY

Ocenę bardzo dobry otrzymuje uczeń, który bezbłędnie i z łatwością , w sposób spójny , postępując się różnymi formami językowymi , spełnia następujące wymagania:

Kształcenie literackie i kulturowe

Czytanie utworów literackich.

Uczeń: Zna treść lektur obowiązkowych i uzupełniających 1) rozpoznaje fikcję literacką , rozróżnia i wyjaśnia elementy realistyczne i fantastyczne utworu; 2) wskazuje cechy literatury fantasty, literatury fantastycznonaukowej, komiksu, baśni, opowiadania science fiction, przypowieści, bajki, legendy, noweli, powieści, komiksu i opowiadania; 3) zna i rozpoznaje w tekście literackim: epitet, porównanie, przenośnię ,uosobienie, anaforę, ożywienie, powtórzenie, wyliczenie, elementy rytmizujące i określa ich funkcje; 4) opowiada o wydarzeniach fabuły oraz ustala kolejność zdarzeń i dostrzega ich wzajemną zależność; 5) odróżnia dialog od monologu; 6) wyjaśnia, kim jest podmiot liryczny, narrator, bohater; 7) wskazuje w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych oraz określa ich cechy; 8) określa tematykę utworu oraz wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany teks, doświadczenia bohaterów porównuje z własnymi; 9) objaśnia znaczenia dosłowne i niedosłowne tekstu; 10) przedstawia swoje odczytanie utworu i je uzasadnia; 11) wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach; 12) wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohatera; 13) omawia elementy świata przedstawionego; 14) rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową oraz wskazuje ich funkcje w utworze;15)określa tematykę oraz problematykę utworu;16) dokonuje odczytania tekstów poprzez przekład intersemiotyczny; 17) przedstawia własne rozumienie utworu i je uzasadnia;

Odbiór tekstów kultury.

Uczeń: 1) odnosi treści tekstów kultury do własnego doświadczenia; 2) świadomie i z uwagą odbiera koncerty, spektakle, programy radiowe i telewizyjne oraz filmy dla dzieci; 3) w interpretacji tekstów wykorzystuje doświadczenia własne oraz elementy wiedzy o kulturze; 4) rozumie swoistość tekstów kultury przynależnych do literatury i filmu; 5) rozumie, czym jest adaptacja utworu literackiego oraz wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją; 6) świadomie i z uwagą odbiera filmy; 7) wyodrębnia elementy składające się na spektakl teatralny (gra aktorska, reżyseria, dekoracja, charakteryzacja, kostiumy, rekwizyty, muzyka); 8) formułuje opinię; 9) rozumie swoistość tekstów kultury przynależnych do literatury i sztuk plastycznych;

Kształcenie językowe.

Gramatyka języka polskiego.

Uczeń: 1) rozpoznaje w wypowiedziach części mowy (czasownik, rzeczownik, przymiotnik, przysłówki, liczebnik, zaimek, przyimek, spójnik, partykuła, wykrzyknik); 2) odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych; 3) rozpoznaje formy przypadków, liczby, osoby, czasu, trybu i rodzaju gramatycznego odpowiednio rzeczownika, przymiotnika, liczebnika i czasownika oraz określa ich funkcje w wypowiedzi; 4) stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych; 5) rozpoznaje funkcje składniowe wyrazów używanych w wypowiedzeniach, zna rodzaje orzeczeń, podmiotów, okoliczników, i funkcje wyrazów poza zdaniem; 6) rozpoznaje typy wypowiedzi: zdanie pojedyncze i złożone, równoważniki zdań, wypowiedzenia oznajmujące, pytające, rozkazujące i wykrzyknikowe, zdania współrzędne różnych typów i zdania podrzędnie złożone – rozumie ich funkcje i je stosuje; 7) przekształca konstrukcje składniowe, np. zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie, zdania w równoważniki zdań i odwrotnie, zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie.

Zróznicowanie języka.

Uczeń: 1) rozpoznaje słownictwo neutralne i wartościujące, rozumie ich funkcje w tekście; 2) posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą polszczyzny; 3) używa stylu stosownego do sytuacji komunikacyjnej.

Komunikacja językowa i kultura języka.

Uczeń: 1) identyfikuje tekst jako komunikat; 2) identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi; 3) rozpoznaje znaczenie niewerbalnych środków komunikacji (np. gest, mimika, postawa ciała); 4) dostosowuje sposób wyrażania się do zamierzonego celu wypowiedzi; 5) rozumie dosłowne i przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi, rozpoznaje wyrazy wieloznaczne, rozumie ich znaczenie w tekście oraz świadomie wykorzystuje do tworzenia własnych wypowiedzi; 6) rozróżnia synonimy, antonimy i rozumie ich funkcje, stosuje je we własnych wypowiedziach; 7) rozróżnia typy komunikatów; 8) rozróżnia głoskę, literę, sylabę, poprawnie akcentuje; 9) stosuje intonację poprawną ze względu na cel wypowiedzi; 10) używa stylu stosownego do sytuacji komunikacyjnej.

Ortografia i interpunkcja.

Uczeń: 1) pisze poprawnie pod względem ortograficznym, stosuje reguły pisowni; 2) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, znaku zapytania, znaku wykrzyknika, cudzysłowu, dwukropka, średnika, nawiasu; 3) poprawnie zapisuje dialog.

Tworzenie wypowiedzi.

Elementy retoryki i stylistyka praktyczna.

Uczeń: 1) uczestniczy w rozmowie; 2) tworzy logiczną i uporządkowaną wypowiedź, stosując odpowiednią do danej formy gatunkowej kompozycję i układ graficzny; 3) rozumie rolę akapitów w tworzeniu całości myślowej wypowiedzi; 4) dostrzega relacje między częściami wypowiedzi – tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie;

Mówienie i pisanie.

Uczeń: 1) tworzy spójne wypowiedzi ustne i pisemne w następujących formach gatunkowych: list oficjalny, streszczenie, opowiadanie z dialogiem, tekst argumentacyjny, opis obrazu, opis przeżyć wewnętrznych, sprawozdanie z filmu, spektaklu, reklama, dedykacja, zapis głosu w dyskusji; 2) wygłasza tekst z pamięci; 3) tworzy plan odtwórczy i twórczy tekstu; 4) rozróżnia współczesne formy komunikatów (np. e-mail, SMS) i odpowiednio się nimi posługuje zachowując zasady etykiety; 5) tworzy opowiadania twórcze związane z treścią utworu, np. dalsze losy bohatera, komponowanie początku i zakończenia na podstawie fragmentu tekstu lub na podstawie ilustracji.

Samokształcenie.

Uczeń: 1) korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi wiadomości, selekcjonuje informacje; 2) korzysta ze słowników, w tym: ortograficznego, języka polskiego, wyrazów bliskoznacznych; 3) zna i stosuje zasady korzystania z zasobów bibliotecznych (np. w bibliotekach szkolnych oraz on-line); 4) krytycznie ocenia pozyskane informacje – bierze pod uwagę ich przydatność i wiarygodność, sprawnie korzysta z Internetu oraz szeroko pojętych technologii informacyjnych; 5) potrafi zaprezentować wyniki swojej pracy w interesujący sposób, korzystając z narzędzi TIK; 6) samodzielnie organizuje swój warsztat pracy, skutecznie wykorzystuje różnorodne źródła informacji.

OCENA DOBRA

Uczeń na ocenę dobrą w sytuacjach typowych z niewielkimi trudem, popełniając nieliczne błędy spełnia następujące wymagania:

Kształcenie literackie i kulturowe

Czytanie utworów literackich.

Uczeń: Zna treść lektur obowiązkowych i uzupełniających 1) rozpoznaje fikcję literacką , rozróżnia i wyjaśnia elementy realistyczne i fantastyczne utworu; 2) wskazuje cechy literatury fantastyki, literatury fantastycznonaukowej, komiksu, baśni, opowiadania science fiction, przypowieści, bajki, legendy, noweli, powieści, komiksu i opowiadania; 3) zna i rozpoznaje w tekście literackim: epitet, porównanie, przenośnię, uosobienie, anaforę, ożywienie, powtórzenie, wyliczenie, elementy rytmizujące i określa ich funkcje; 4) opowiada o wydarzeniach fabuły oraz ustala kolejność zdarzeń i dostrzega ich wzajemną zależność; 5) odróżnia dialog od monologu; 6) wyjaśnia, kim jest podmiot liryczny, narrator, bohater; 7) wskazuje w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych oraz określa ich cechy; 8) określa tematykę utworu oraz wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst, doświadczenia bohaterów porównuje z własnymi; 9) objaśnia znaczenia dosłowne i niedosłowne tekstu; 10) przedstawia swoje odczytanie utworu i je uzasadnia; 11) wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach; 12) wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohatera; 13) omawia elementy świata przedstawionego; 14) rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową oraz wskazuje ich funkcje w utworze; 15) określa tematykę oraz problematykę utworu; 16) dokonuje odczytania tekstów poprzez przekład intersemiotyczny; 17) przedstawia własne rozumienie utworu i je uzasadnia;

Odbiór tekstów kultury.

Uczeń: 1) odnosi treści tekstów kultury do własnego doświadczenia; 2) świadomie i z uwagą odbiera koncerty, spektakle, programy radiowe i telewizyjne oraz filmy dla dzieci; 3) w interpretacji tekstów wykorzystuje doświadczenia własne oraz elementy wiedzy o kulturze; 4) rozumie swoistość tekstów kultury przynależnych do literatury i filmu; 5) rozumie , czym jest adaptacja utworu literackiego oraz wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją ; 6) świadomie i z uwagą odbiera filmy; 7) wyodrębnia elementy składające się na spektakl teatralny(gra aktorska, reżyseria, dekoracja, charakteryzacja, kostiumy, rekwizyty, muzyka); 8) formułuje opinię; 9) rozumie swoistość tekstów kultury przynależnych do literatury i sztuk plastycznych;

Kształcenie językowe.

Gramatyka języka polskiego.

Uczeń: 1) rozpoznaje w wypowiedziach części mowy (czasownik, rzeczownik, przymiotnik, przysłówek, liczebnik, zaimek, przyimek, spójnik, partykuła, wykrzyknik); 2) odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych; 3) rozpoznaje formy przypadków, liczby, osoby, czasu, trybu i rodzaju gramatycznego odpowiednio rzeczownika, przymiotnika, liczebnika i

czasownika oraz określa ich funkcje w wypowiedzi; 4) stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych; 5) rozpoznaje funkcje składniowe wyrazów używanych w wypowiedzeniach, zna rodzaje orzeczeń, podmiotów, okoliczników, i funkcje wyrazów poza zdaniem; 6) rozpoznaje typy wypowiedzeń: zdanie pojedyncze i złożone, równoważniki zdań, wypowiedzenia oznajmujące, pytające, rozkazujące i wykrzyknikowe, zdania współrzędne różnych typów i zdania podrzędnie złożone – rozumie ich funkcje i je stosuje; 7) przekształca konstrukcje składniowe, np. zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie, zdania w równoważniki zdań i odwrotnie, zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie.

Zróźnicowanie języka.

Uczeń: 1) rozpoznaje słownictwo neutralne i wartościujące, rozumie ich funkcje w tekście; 2) posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą polszczyzny; 3) używa stylu stosownego do sytuacji komunikacyjnej.

Komunikacja językowa i kultura języka.

Uczeń: 1) identyfikuje tekst jako komunikat; 2) identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi; 3) rozpoznaje znaczenie niewerbalnych środków komunikacji (np. gest, mimika, postawa ciała); 4) dostosowuje sposób wyrażania się do zamierzonego celu wypowiedzi; 5) rozumie dosłowne i przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi, rozpoznaje wyrazy wieloznaczne, rozumie ich znaczenie w tekście oraz świadomie wykorzystuje do tworzenia własnych wypowiedzi; 6) rozróżnia synonimy, antonimy i rozumie ich funkcje, stosuje je we własnych wypowiedziach; 7) rozróżnia typy komunikatów; 8) rozróżnia głoskę, literę, sylabę, poprawnie akcentuje; 9) stosuje intonację poprawną ze względu na cel wypowiedzi; 10) używa stylu stosownego do sytuacji komunikacyjnej.

Ortografia i interpunkcja.

Uczeń: 1) pisze poprawnie pod względem ortograficznym, stosuje reguły pisowni; 2) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, znaku zapytania, znaku wykrzyknika, cudzysłowu, dwukropka, średnika, nawiasu; 3) poprawnie zapisuje dialog.

Tworzenie wypowiedzi.

Elementy retoryki i stylistyka praktyczna.

Uczeń: 1) uczestniczy w rozmowie; 2) tworzy logiczną i uporządkowaną wypowiedź, stosując odpowiednią do danej formy gatunkowej kompozycję i układ graficzny; 3) rozumie rolę akapitów w tworzeniu całości myślowej wypowiedzi; 4) dostrzega relacje między częściami wypowiedzi – tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie;

Mówienie i pisanie.

Uczeń: 1) tworzy spójne wypowiedzi ustne i pisemne w następujących formach gatunkowych: list oficjalny, streszczenie, opowiadanie z dialogiem, tekst argumentacyjny, opis obrazu, opis przeżyć wewnętrznych, sprawozdanie z filmu, spektaklu, reklama, dedykacja, zapis głosu w

dyskusji; 2) wygłasza tekst z pamięci; 3) tworzy plan odtwórczy i twórczy tekstu; 4) rozróżnia współczesne formy komunikatów (np. e-mail, SMS) i odpowiednio się nimi posługuje zachowując zasady etykiety; 5) tworzy opowiadania twórcze związane z treścią utworu, np. dalsze losy bohatera, komponowanie początku i zakończenia na podstawie fragmentu tekstu lub na podstawie ilustracji.

Samokształcenie.

Uczeń: 1) korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi wiadomości, selekcjonuje informacje; 2) korzysta ze słowników, w tym: ortograficznego, języka polskiego, wyrazów bliskoznacznych; 3) zna i stosuje zasady korzystania z zasobów bibliotecznych (np. w bibliotekach szkolnych oraz on-line); 4) krytycznie ocenia pozyskane informacje – bierze pod uwagę ich przydatność i wiarygodność, sprawnie korzysta z Internetu oraz szeroko pojętych technologii informacyjnych; 5) potrafi zaprezentować wyniki swojej pracy w interesujący sposób, korzystając z narzędzi TIK; 6) samodzielnie organizuje swój warsztat pracy, skutecznie wykorzystuje różnorodne źródła informacji.

OCENA DOSTATECZNA

Uczeń na ocenę dostateczną, korzystając z dostępnych pomocy, mało spójnie, popełniając błędy spełnia następujące wymagania:

Kształcenie literackie i kulturowe.

Czytanie utworów literackich.

Uczeń: Zna treść lektur obowiązkowych i uzupełniających 1) rozpoznaje fikcję literacką, rozróżnia i wyjaśnia elementy realistyczne i fantastyczne utworu; 2) wskazuje cechy literatury fantastyki, literatury fantastycznonaukowej, komiksu, baśni, opowiadania science fiction, przypowieści, bajki, legendy, noweli, powieści, komiksu i opowiadania; 3) zna i rozpoznaje w tekście literackim: epitet, porównanie, przenośnię, uosobienie, anaforę, ożywienie, powtórzenie, wyliczenie, elementy rytmizujące i określa ich funkcje; 4) opowiada o wydarzeniach fabuły oraz ustala kolejność zdarzeń i dostrzega ich wzajemną zależność; 5) odróżnia dialog od monologu; 6) wyjaśnia, kim jest podmiot liryczny, narrator, bohater; 7) wskazuje w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych oraz określa ich cechy; 8) określa tematykę utworu oraz wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst, doświadczenia bohaterów porównuje z własnymi; 9) objaśnia znaczenia dosłowne i niedosłowne tekstu; 10) przedstawia swoje odczytanie utworu i je uzasadnia; 11) wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach; 12) wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohatera; 13) omawia elementy świata przedstawionego; 14) rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową oraz wskazuje ich funkcje w utworze; 15) określa tematykę oraz problematykę utworu; 16) dokonuje odczytania tekstów poprzez przekład intersemiotyczny; 17) przedstawia własne rozumienie utworu i je uzasadnia;

Odbiór tekstów kultury.

Uczeń: 1) odnosi treści tekstów kultury do własnego doświadczenia; 2) świadomie i z uwagą odbiera koncerty, spektakle, programy radiowe i telewizyjne oraz filmy dla dzieci; 3) w interpretacji tekstów wykorzystuje doświadczenia własne oraz elementy wiedzy o kulturze; 4) rozumie swoistość tekstów kultury przynależnych do literatury i filmu; 5) rozumie, czym jest adaptacja utworu literackiego oraz wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją; 6) świadomie i z uwagą odbiera filmy; 7) wyodrębnia elementy składające się na spektakl teatralny (gra aktorska, reżyseria, dekoracja, charakteryzacja, kostiumy, rekwizyty, muzyka); 8) formułuje opinię; 9) rozumie swoistość tekstów kultury przynależnych do literatury i sztuk plastycznych;

Kształcenie językowe.

Gramatyka języka polskiego.

Uczeń: 1) rozpoznaje w wypowiedziach części mowy (czasownik, rzeczownik, przymiotnik, przysłówki, liczebnik, zaimek, przyimek, spójnik, partykuła, wykrzyknik); 2) odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych; 3) rozpoznaje formy przypadków, liczby, osoby, czasu, trybu i rodzaju gramatycznego odpowiednio rzeczownika, przymiotnika, liczebnika i czasownika oraz określa ich funkcje w wypowiedzi; 4) stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych; 5) rozpoznaje funkcje składniowe wyrazów używanych w wypowiedzeniach, zna rodzaje orzeczeń, podmiotów, okoliczników, i funkcje wyrazów poza zdaniem; 6) rozpoznaje typy wypowiedzi: zdanie pojedyncze i złożone, równoważniki zdań, wypowiedzenia oznajmujące, pytające, rozkazujące i wykrzyknikowe, zdania współrzędne różnych typów i zdania podrzędnie złożone – rozumie ich funkcje i je stosuje; 7) przekształca konstrukcje składniowe, np. zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie, zdania w równoważniki zdań i odwrotnie, zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie.

Zróżnicowanie języka.

Uczeń: 1) rozpoznaje słownictwo neutralne i wartościujące, rozumie ich funkcje w tekście; 2) posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą polszczyzny; 3) używa stylu stosownego do sytuacji komunikacyjnej.

Komunikacja językowa i kultura języka.

Uczeń: 1) identyfikuje tekst jako komunikat; 2) identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi; 3) rozpoznaje znaczenie niewerbalnych środków komunikacji (np. gest, mimika, postawa ciała); 4) dostosowuje sposób wyrażania się do zamierzonego celu wypowiedzi; 5) rozumie dosłowne i przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi, rozpoznaje wyrazy wieloznaczne, rozumie ich znaczenie w tekście oraz świadomie wykorzystuje do tworzenia własnych wypowiedzi; 6) rozróżnia synonimy, antonimy i rozumie ich funkcje, stosuje je we własnych wypowiedziach; 7) rozróżnia typy komunikatów; 8) rozróżnia głoskę, literę, sylabę, poprawnie akcentuje; 9) stosuje intonację poprawną ze względu na cel wypowiedzi; 10) używa stylu stosownego do sytuacji komunikacyjnej.

Ortografia i interpunkcja.

Uczeń: 1) pisze poprawnie pod względem ortograficznym, stosuje reguły pisowni; 2) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, znaku zapytania, znaku wykrzyknika, cudzysłowu, dwukropka, średnika, nawiasu; 3) poprawnie zapisuje dialog.

Tworzenie wypowiedzi.

Elementy retoryki i stylistyka praktyczna.

Uczeń: 1) uczestniczy w rozmowie; 2) tworzy logiczną i uporządkowaną wypowiedź, stosując odpowiednią do danej formy gatunkowej kompozycję i układ graficzny; 3) rozumie rolę akapitów w tworzeniu całości myślowej wypowiedzi; 4) dostrzega relacje między częściami wypowiedzi – tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie;

Mówienie i pisanie.

Uczeń: 1) tworzy spójne wypowiedzi ustne i pisemne w następujących formach gatunkowych: list oficjalny, streszczenie, opowiadanie z dialogiem, tekst argumentacyjny, opis obrazu, opis przeżyć wewnętrznych, sprawozdanie z filmu, spektaklu, reklama, dedykacja, zapis głosu w dyskusji; 2) wygłasza tekst z pamięci; 3) tworzy plan odtwórczy i twórczy tekstu; 4) rozróżnia współczesne formy komunikatów (np. e-mail, SMS) i odpowiednio się nimi posługuje zachowując zasady etykiety; 5) tworzy opowiadania twórcze związane z treścią utworu, np. dalsze losy bohatera, komponowanie początku i zakończenia na podstawie fragmentu tekstu lub na podstawie ilustracji.

Samokształcenie.

Uczeń: 1) korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi wiadomości, selekcionuje informacje; 2) korzysta ze słowników, w tym: ortograficznego, języka polskiego, wyrazów bliskoznacznych; 3) zna i stosuje zasady korzystania z zasobów bibliotecznych (np. w bibliotekach szkolnych oraz on-line); 4) krytycznie ocenia pozyskane informacje – bierze pod uwagę ich przydatność i wiarygodność, sprawnie korzysta z Internetu oraz szeroko pojętych technologii informacyjnych; 5) potrafi zaprezentować wyniki swojej pracy w interesujący sposób, korzystając z narzędzi TIK; 6) samodzielnie organizuje swój warsztat pracy, skutecznie wykorzystuje różnorodne źródła informacji.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

Uczeń na ocenę dopuszczającą korzystając ze wskazanych pomocy, przy zadaniach o niewielkim stopniu trudności, w sposób niespójny, z błędami spełnia następujące wymagania:

Czytanie utworów literackich.

Uczeń: Zna treść lektur obowiązkowych i uzupełniających 1) rozpoznaje fikcję literacką , rozróżnia i wyjaśnia elementy realistyczne i fantastyczne utworu; 2) wskazuje cechy literatury fantasty, literatury fantastycznonaukowej, komiksu, baśni, opowiadania science fiction, przypowieści, bajki, legendy, noweli, powieści, komiksu i opowiadania; 3) zna i rozpoznaje w tekście literackim: epitet, porównanie, przenośnię ,uosobienie, anaforę, ożywienie, powtórzenie, wyliczenie, elementy rytmizujące i określa ich funkcje; 4) opowiada o wydarzeniach fabuły oraz ustala kolejność zdarzeń i dostrzega ich wzajemną zależność; 5) odróżnia dialog od monologu; 6) wyjaśnia, kim jest podmiot liryczny, narrator, bohater; 7) wskazuje w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych oraz określa ich cechy; 8) określa tematykę utworu oraz wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst, doświadczenia bohaterów porównuje z własnymi; 9) objaśnia znaczenia dosłowne i niedosłowne tekstu; 10) przedstawia swoje odczytanie utworu i je uzasadnia; 11) wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach; 12) wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohatera; 13) omawia elementy świata przedstawionego; 14) rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową oraz wskazuje ich funkcje w utworze; 15) określa tematykę oraz problematykę utworu; 16) dokonuje odczytania tekstów poprzez przekład intersemiotyczny; 17) przedstawia własne rozumienie utworu i je uzasadnia;

Odbiór tekstów kultury.

Uczeń: 1) odnosi treści tekstów kultury do własnego doświadczenia; 2) świadomie i z uwagą odbiera koncerty, spektakle, programy radiowe i telewizyjne oraz filmy dla dzieci; 3) w interpretacji tekstów wykorzystuje doświadczenia własne oraz elementy wiedzy o kulturze; 4) rozumie swoistość tekstów kultury przynależnych do literatury i filmu; 5) rozumie , czym jest adaptacja utworu literackiego oraz wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją ; 6) świadomie i z uwagą odbiera filmy; 7) wyodrębnia elementy składające się na spektakl teatralny(gra aktorska, reżyseria, dekoracja, charakteryzacja, kostiumy, rekwizyty, muzyka); 8) formułuje opinię; 9) rozumie swoistość tekstów kultury przynależnych do literatury i sztuk plastycznych;

Kształcenie językowe.

Gramatyka języka polskiego.

Uczeń: 1) rozpoznaje w wypowiedziach części mowy (czasownik, rzeczownik, przymiotnik, przysłówek, liczebnik, zaimek, przyimek, spójnik, partykuła, wykrzyknik); 2) odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych; 3) rozpoznaje formy przypadków, liczby, osoby, czasu, trybu i rodzaju gramatycznego odpowiednio rzeczownika, przymiotnika, liczebnika i czasownika oraz określa ich funkcje w wypowiedzi; 4) stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych; 5) rozpoznaje funkcje składniowe wyrazów używanych w wypowiedzeniach, zna rodzaje orzeczeń, podmiotów, okoliczników, i funkcje wyrazów poza zdaniem; 6) rozpoznaje typy wypowiedzeń: zdanie pojedyncze i złożone, równoważniki zdań, wypowiedzenia oznajmujące, pytające, rozkazujące i wykrzyknikowe, zdania współrzędne różnych typów i zdania podrzędnie złożone – rozumie ich funkcje i je stosuje; 7) przekształca konstrukcje składniowe, np. zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie, zdania w równoważniki zdań i odwrotnie, zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie.

Zróżnicowanie języka.

Uczeń: 1) rozpoznaje słownictwo neutralne i wartościujące, rozumie ich funkcje w tekście; 2) posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą polszczyzny; 3) używa stylu stosownego do sytuacji komunikacyjnej.

Komunikacja językowa i kultura języka.

Uczeń: 1) identyfikuje tekst jako komunikat; 2) identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi; 3) rozpoznaje znaczenie niewerbalnych środków komunikacji (np. gest, mimika, postawa ciała); 4) dostosowuje sposób wyrażania się do zamierzonego celu wypowiedzi; 5) rozumie dosłowne i przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi, rozpoznaje wyrazy wieloznaczne, rozumie ich znaczenie w tekście oraz świadomie wykorzystuje do tworzenia własnych wypowiedzi; 6) rozróżnia synonimy, antonimy i rozumie ich funkcje, stosuje je we własnych wypowiedziach; 7) rozróżnia typy komunikatów; 8) rozróżnia głoskę, literę, sylabę, poprawnie akcentuje; 9) stosuje intonację poprawną ze względu na cel wypowiedzi; 10) używa stylu stosownego do sytuacji komunikacyjnej.

Ortografia i interpunkcja.

Uczeń: 1) pisze poprawnie pod względem ortograficznym, stosuje reguły pisowni; 2) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, znaku zapytania, znaku wykrzyknika, cudzysłowu, dwukropka, średnika, nawiasu; 3) poprawnie zapisuje dialog.

Tworzenie wypowiedzi.

Elementy retoryki i stylistyka praktyczna.

Uczeń: 1) uczestniczy w rozmowie; 2) tworzy logiczną i uporządkowaną wypowiedź, stosując odpowiednią do danej formy gatunkowej kompozycję i układ graficzny; 3) rozumie rolę akapitów w tworzeniu całości myślowej wypowiedzi; 4) dostrzega relacje między częściami wypowiedzi – tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie;

Mówienie i pisanie.

Uczeń: 1) tworzy spójne wypowiedzi ustne i pisemne w następujących formach gatunkowych: list oficjalny, streszczenie, opowiadanie z dialogiem, tekst argumentacyjny, opis obrazu, opis przeżyć wewnętrznych, sprawozdanie z filmu, spektaklu, reklama, dedykacja, zapis głosu w dyskusji; 2) wygłasza tekst z pamięci; 3) tworzy plan odtwórczy i twórczy tekstu; 4) rozróżnia współczesne formy komunikatów (np. e-mail, SMS) i odpowiednio się nimi posługuje zachowując zasady etykiety; 5) tworzy opowiadania twórcze związane z treścią utworu, np. dalsze losy bohatera, komponowanie początku i zakończenia na podstawie fragmentu tekstu lub na podstawie ilustracji.

Samokształcenie.

Uczeń: 1) korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi wiadomości, selekcjonuje informacje; 2) korzysta ze słowników, w tym: ortograficznego, języka polskiego, wyrazów bliskoznacznych; 3) zna i stosuje zasady korzystania z zasobów bibliotecznych (np. w bibliotekach szkolnych oraz on-line); 4) krytycznie ocenia pozyskane informacje – bierze pod uwagę ich przydatność i wiarygodność, sprawnie korzysta z Internetu oraz szeroko pojętych technologii informacyjnych; 5) potrafi zaprezentować wyniki swojej pracy w interesujący sposób, korzystając z narzędzi TIK; 6) samodzielnie organizuje swój warsztat pracy, skutecznie wykorzystuje różnorodne źródła informacji.